

1. BRICS G20 ΚΑΙ Ο ΝΕΟΣ ΠΑΛΑΙΟΣ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 10/09/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 10/09/2023

Σελίδα: 9

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

BRICS, G20 και ο νέος (παλαιός) αναδυόμενος κόσμος

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ

Αυτό το Σαββατοκύριακο, η Ινδία φιλοξενεί τη σύνοδο κορυφής των 20 μεγαλύτερων οικονομιών (G20), και αυτοσυστήνεται με τη νέα της (παλαιά) ονομασία: Μπάρτα. Μπάρτα είναι η παραδοσιακή ινδουιστική ονομασία της χώρας, μακριά από την εκκοσμηκευμένη Ινδία του Παντίτ Νεχρού. Δεν είναι η πρώτη χώρα του G20 που επαναβαπτίζεται στα νάματα του πολιτισμικού εθνικισμού. Πρόσφατα η Τουρκία ζήτησε να αναγράφεται διεθνώς ως Türkiye.

Η αντίστιξη είναι ενδιαφέρουσα. Αναδυόμενες οικονομίες καλπάζουν στον διεθνοποιημένο 21ο αιώνα συνδυάζοντας άλματα τεχνολογικού εκσυγχρονισμού με την προβολή μιας αποδυτικοποιημένης παραδοσιακής εθνικής ταυτότητας. Το αεροπλανοφόρο με το τζαμί, το διαστημόπλοιο με τις ιερές αγελάδες του Ινδουισμού. Η διασύνδεση με τη Δύση, με τη συμβολική αυτόνομη σπ από αυτήν.

Οι αντιφάσεις χαρακτηρίζουν τον πολυπολικό κόσμο στον οποίο ήδη ταξιδεύουμε. Η Ινδία είναι πυλώνας των BRICS, αλλά οι στρατιώτες της συγκρούονται βίαια με τους Κινέζους στα διμερή σύνορα. Αρνήθηκε να καταδικάσει τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, είναι όμως στρατηγικός εταίρος των ΗΠΑ, της Γαλλίας – πλέον και της Ελλάδας. Η Τουρκία διατρε

Η χρήσιμη συμβολή των BRICS είναι ο συναγεμρός προς τη Δύση ότι πρέπει να θέσει τη σχέση της με τον Παγκόσμιο Νότο σε νέες βάσεις.

στενή συνεργασία με τη Ρωσία, αλλά η συμμετοχή της στη δυτική συμμαχία παραμένει δεδομένη. Ιδρυτικό μέλος των BRICS είναι η Βραζιλία, νέο μέλος η Αργεντινή, και οι δύο επίσης υποψήφια μέλη του γεωπολιτικά «δυτικού» αλλά δυναμικά διευρυνόμενου ΟΟΣΑ.

Μα και η νεωτερικότητα έχει κι αυτή χαρακτηριστικά παλινδρομήσιμους. Για πρώτη φορά από το '90, η εξάπλωση της δυτικού τύπου παγκοσμιοποίησης έχει πλέον αντίτροφη φορά. Οδηγός εξελίξεων δεν είναι η γεωοικονομία των αγορών αλλά η ανακάμψασα ισχύς της γεωπολιτικής. Για πρώτη φορά η δυτική ηγεμονία απειλείται όχι μόνο από την άνοδο μιας ανταγωνιστικής υπερδύναμης όπως η Κίνα αλλά από την τάση αυτόνομησης ενός διευρυνόμενου μπλοκ χωρών με επικεντρο τις (περί την Κίνα) BRICS. Η απουσία των προέδρων Ρωσίας και Κίνας από τη σύνοδο του G20

Για πρώτη φορά, η δυτική ηγεμονία απειλείται όχι μόνο από την άνοδο μιας ανταγωνιστικής υπερδύναμης όπως η Κίνα, αλλά από την τάση αυτόνομησης ενός διευρυνόμενου μπλοκ χωρών με επικεντρο τις (περί την Κίνα) BRICS.

στο Νέο Δελχί σηματοδοτεί ίσως ένα εγχείρημα αποδυνάμωσης του G20 ως πολυμερούς σχήματος, προς χάρη των BRICS. Κίνα και Ρωσία εμφανίστηκαν ευθυγραμμισμένες στις διαπραγματεύσεις για το 40 σελίδων κοινό ανακοινωθέν του G20, σε θέματα όπως η Ουκρανία και η τρομοκρατία.

Το σκηνικό κυοφορήθηκε από τις εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών. Όχι μόνο την μέσω εμπορίου ανάδυσση της Κίνας ως οικονομική και πλέον γεωπολιτική υπερδύναμη. Όχι μόνο την είσοδο στο παγκόσμιο προσκήνιο δυνάμεων όπως η Ινδία, η Ινδονησία, η Τουρκία. Αλλά και το βαθυνό-

μενο ρήγμα μεταξύ εξωστρεφών ελίτ και κοινωνικά βυθιζόμενης ενδοχώρας σε χώρες όπως οι ΗΠΑ. Και τη διεθνή πώλωση μετά την εισβολή Πούτιν στην Ουκρανία, που επανέφερε τη Δύση ως γεωπολιτικό μπλοκ, πυροδοτώντας όμως την αναζήτηση ενός «τρίτου δρόμου» αυτονομίας από μεγάλο αριθμό «νεο-αδέσμευτων», επικριτικών προς τη Δύση κρατών, που επιδιώκουν οικονομική και νομισματική αυτονομία από το δολάριο.

Κι έτσι από ένα πολυμερές παγκόσμιο σύστημα όπου η Δύση είχε κυρίαρχο ρόλο, κινούμαστε (ίσως) προς δύο πολυμερή συστή-

ματα, ή προς έναν νέο πολυπολικό κόσμο ο οποίος τείνει (ίσως) προς έναν νέο διπολισμό. Πάνω από 20 χώρες έχουν αιτηθεί ένταξη στις BRICS, 7 από το G20 είναι πλέον BRICS.

Ορισμένοι φιλοδοξούν να καταστούν οι BRICS όχι μόνο γεωπολιτικός εκφραστής του Παγκόσμιου Νότου αλλά και αντίπαλος πόλος προς τη Δύση. Όμως η αντιπαράθεση «Δύση εναντίον Παγκόσμιου Νότου» δεν είναι καθόλου δεδομένη, κι όχι μόνο επειδή αρκετές BRICS συνδέονται στενά με τη Δύση. Οι εσωτερικές αντιφάσεις των BRICS προσδιορίζουν τα όρια της συλλογικής τους φιλοδοξίας. Μια ετερόκλητη ομάδα χωρών, με μεταξύ τους αντιπαλότητες (Ινδία vs Κίνα, Ιράν vs Σαουδική Αραβία, Αίγυπτος vs Αιθιοπία), οι BRICS δεν έχουν ενιαία αγορά ούτε κοινά ρυθμιστικά πρότυπα. Η νομισματική αυτόνομησή τους από το δολάριο θα απαιτούσε πολύ περισσότερα από όσα η Κίνα μπορεί να προσφέρει.

Ο ΟΟΣΑ των 38 δημοκρατιών λειτουργεί πλέον ως κέντρο επεξεργασίας και υποστήριξης των πολιτικών που αποφασίζονται σε επίπεδο G7 και G20. Συνιστά επίσης ένα αξιόπιστο φόρουμ διασύνδεσης του ανεπτυγμένου κόσμου με τον Παγκόσμιο Νότο. Ο ΟΟΣΑ συνεργάζεται με την Κίνα για την εναρμοσίση προτύπων και πολιτικών της με τον ΟΟΣΑ σε τομείς

από τη γεωργία και τα χημικά μέχρι την εταιρική διακυβέρνηση. Το πολυμερές «Πλαίσιο των Δύο Πυλώνων» εταιρικής φορολόγησης υπό τον ΟΟΣΑ/G20 υπογράφηκε από 139 κράτη – και την Κίνα. Στη βιώσιμη ανάπτυξη και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, Δύση και Κίνα συναντώνται – όχι ενάντια στα συμφέροντα της Κίνας, που κυριαρχεί στις παγκόσμιες αλυσίδες πλακάκις ενέργειας, μπαταριών και ηλεκτροκίνητων οχημάτων.

Η χρήσιμη συμβολή των BRICS είναι ο συναγεμρός προς τη Δύση ότι πρέπει να θέσει τη σχέση της με τον Παγκόσμιο Νότο σε νέες βάσεις. Η Ε.Ε. κινείται προς τα εκεί. Χρηματοοικονομικά εργαλεία και νέοι θεσμοί των δυτικών πολυμερών οργανισμών επιδιώκουν να κινητοποιήσουν πόρους και πράσινες επενδύσεις προς τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Το G20 άνοιξε πλέον για την Αφρικανική Ένωση, και μια μόνιμη θέση για την Αφρική στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ έχει την υποστήριξη Ευρώπης και ΗΠΑ. Το Global Strategy Group του ΟΟΣΑ, τον Δεκέμβριο 2023, υπό την προεδρία της Ελλάδας, θα ανιχνεύσει τις οικονομικές επιπτώσεις αυτού του νέου παγκόσμιου γεωπολιτικού περιβάλλοντος.

* Ο καθηγητής Γιώργος Παγουλάτος είναι πρόεδρος της Ελλάδας στον ΟΟΣΑ.